

16 . Gherăseni | Județ: Buzău | Punct: Movila Cremenea | Anul: 2017

Anul: 2017

Cod RAN: 46812.02

Perioade: Preistorie, Evul Mediu

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca medievală târzie

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Cătălin Constantin Dinu, Alin Frînculeasa, Daniel Garvăn, Constantin Haită, Elena Roxana Munteanu

Instituții: Muzeul Județean Buzău, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Muzeul Județean Buzău, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Județean Buzău

Raport

Movila se află în marginea de nord a satului, pe malul drept al râului Călmățui, la cca 200 m de cursul actual de apă. Pe laturile de N și E este delimitată de str. Călmățui, iar spre V și S de grădini. În apropierea movilei, la cca 200-300 m V, pe teritoriul aceleiași localități, se află situl Grindul Cremenea, cercetat cu unele întreruperi între anii 1961-2008 -nota 1.

„Movila Cremenea” sau „Movila cu Cruci”, cum o mai regăsim în toponimia locală, are formă alungită, având la bază 40 x 20 m, fiind orientată N-S. Marginile movilei sunt neregulate, o parte din ea fiind distrusă în urma extragerilor de lut de la bază. Înălțimea păstrată este de 4 m.

Semnalată în urma periegezelor efectuate de Victor Teodorescu în anii 1958-1959, a fost cercetată sumar în anul 1971 de către membrii colectivului șantierului Sudiți. Din jurnalul acestui șantier aflăm că movila ce era distrusă în proporție de 2/3 (conform aprecierilor lui V. Drâmbocianu), a fost împărțită în patru zone din care s-au recoltat materiale arheologice eneolitice și medievale -nota 2.

În perioada recentă, în urma mai multor vizite la fața locului, am constatat că situl este afectat de eroziune eoliană, dar și de alte activități antropice. Acest fapt, precum și interesul nostru pentru cercetarea siturilor preistorice de pe valea Călmățuiului, ne-au determinat să efectuăm aici mai multe sondaje de informare. Obiectivele campaniei din anul 2017 au fost verificarea stării de conservare a sitului și a stratigrafiei eneolitice. Pentru atingerea acestora au fost deschise mici suprafețe de cercetare, denumite taluzări (T.). Au fost notate T.1, T.2 și T.3 și amplasate în marginile ce păreau afectate de intervenții recente.

- T.1 – a fost amplasat pe latura de SE a movilei. După îndepărtarea stratului vegetal, începând de la 0,30 m adâncime au fost identificate numeroase morminte din perioada medievală târzie, cu resturi osteologice umane în poziție primară sau reînhumate. Deoarece resursele financiare și timpul alocat acestei cercetări au fost limitate, iar obiectivul urmărit viza amplitudinea și cronologia depunerilor eneolitice, mormintele medievale au fost acoperite fără a fi deranjate.

- T.2 – trasată pe panta de V, a avut 2 m lățime și o lungime la bază de 2,30 m. Situată chiar la limita superioară a pantei, a interceptat într-o măsură mai mică nivelul mormintelor medievale (stratul cafeniu deschis, cu consistență prăfoasă, conținând fragmente de chirpici și ceramică, în care au fost identificate, la -0,36 m, membrele inferioare ale unui schelet uman). Sub -0,60 m, pe aproape întreaga suprafață rezultată, a fost cercetată o groapă gumelnițeană ce cobora până la -2,25 -2,30 m. Umplutura gropii consta într-o succesiune de lentile de cenușă și lut cu consistență și nuanțe cromatice diferite, ceramică, piese de silex, o statueta plată de os cu cercei de cupru și o statueta zoomorfă. Tot de aici au fost prelevate și unele macroresturi vegetale.

- T.3 – a fost trasată în capătul de N al movilei și a avut lungimea de 3 m. Situația stratigrafică înregistrată a arătat că acest sector al movilei a fost deranjat semnificativ de gropile moderne pentru extragerea lutului.

Sondajul 1 a fost trasat pe latura de E. A avut lățimea de 1,5 m și lungimea inițială de 5 m. Odată cu coborârea pe pantă, la baza depunerilor antropice sondajul a ajunsă să aibă lungimea de 8 m.

Stratigrafia s-a dovedit a fi una complexă:

- 0 -0,15 m – nivel vegetal;
- între -0,15 și 0,60 m – strat brun, afânat, cu fragmente ceramice și bucăți mari de chirpici, deranjat de intervențiile moderne;
- -0,60 -1,20 m – strat format din calupuri de lut galben, puțin pigmentat cu chirpici, mai ales la partea superioară, întrerupt de numeroase ganguri și intervenții moderne; reprezintă nivelul de distrugere al unei locuințe neincendiate (L.1), surprins pe o lungime de 3 m;
- între -1,20 și -1,50 m – strat de lut galben, compact, reprezentând resturile podelei locuinței 1; în componența acestuia au fost observate cu mai multe lentile fine (refaceri). Podeaua locuinței avea grosimea de 0,10 m și o ușoară înclinare V-E.
- 1,50 -1,60/-1,70 m strat de argilă gri-albicioasă cu structură neomogenă, cu rare fragmente de cărbune, mai ales la partea inferioară;
- 1,60/-1,70 -1,80/1,90 m nivel siltic foarte alterat, cu structură granulară fină, culoare cenușiu-verzui, cu rare fragmente de cărbune și chirpici ars; reprezintă distrugerea unei alte locuințe neincendiate (L.2);
- sub aceasta, cu o grosime de 0,08 -0,12 m, a fost surprinsă podeaua, realizată din lut compact, cu structură fină, culoare galben-verzuie. Pe capătul de V, unde păstrează mai multe refaceri, S.1 a intersectat șanțul de fundație al locuinței.
- sub podeaua L.2, până la adâncimea de 2,20 m apare un nivel brun-închis cu fragmente de chirpici din abundență, compact, dur, relativ sărac în materiale arheologice, ce reprezintă o nivelare realizată înaintea ridicării L.2.

În S.1 au mai fost surprinse două gropi: în timp ce Gr.1 perfora L.2, Gr.2 a fost săpată într-un timp anterior nivelării menționate mai sus, corespunzând probabil primului nivel de locuire de pe movilă -nota 3. Ambele complexe au fost bogate în materiale arheologice, Gr.2 remarcându-se printr-o cantitate mare de ceramică decorată exclusiv prin incizie (inclusiv vase întregibile), oase de animale, unelte de silex și mai multe râșnițe, în poziție verticală sau orizontală. Ceramica din acest complex poate fi încadrată în cultura Precucuteni.

Din S.1 au fost prelevate probe pentru analize sedimentologice și pentru datare radiocarbon.

Raport sedimentologic (Constantin Haită)

În campania de cercetări arheologice din anul 2017, analiza sedimentologică a avut în vedere înregistrarea informațiilor specifice în cadrul stratigrafiei profilului magistral și descrierea a 9 eșantioane sedimentologice (prelevate vrac, sub formă de fragmente de sediment).

Acestea au fost analizate la lupă binoculară și sunt prezentate în cele ce urmează.

- Depunerea de terasă este constituită din depozite de loess cu textură siltică, fin nisipoasă, gălbui, relativ friabile;
- Paleosolul anterior locuirii chalcolithice este reprezentat printr-un nivel siltic, omogen, compact, brun mediu-deschis, cu structură agregată fină;
- Nivelarea realizată înaintea construirii primei locuințe neincendiate, observată pe profilul magistral, este reprezentată printr-un nivel siltic, eterogen, gălbui și brun deschis-mediu, fin granular, cu granule mm de chirpici ars și cărbune fin;
- Nivelarea din baza locuinței nr. 2 este constituită dintr-un nivel siltic cenușiu deschis și gălbui, cu carbonați, omogen, foarte compact, fără constituenți antropici. Foarte probabil, sedimentul utilizat provine din orizontul calcic al profilului de paleosol;
- Podeaua și lutelele din zona de est a locuinței nr. 2 sunt constituite din chirpici nears realizat din silt

fin, gălbui, omogen, compact, fără constituenți antropici;

- Lutuielile din partea centrală a locuinței nr. 2 sunt constituite din silt fin, gălbui și brun deschis, omogen, compact, fără constituenți antropici, și sunt inter-stratificate cu niveluri de locuire mm, cu structură granulară fină și constituenți antropici foarte fini;

- Patul de amenajare din baza locuinței nr. 1 este realizat din silt fin nisipos, gălbui, omogen, fără constituenți antropici;

- Podelele din baza locuinței nr. 1, în zona de est, sunt realizate din același sediment siltic gălbui, omogen, compact, fără constituenți antropici, ce provine din depozitele de loess;

- Lutuala peretelui gropii nr. 2 este constituită din argilă siltică cenușiu deschis și silt argilos gălbui, foarte compacte, omogene, cu structură microstratificată.

Cercetările întreprinse în Movila Cremenea în anul 2017 au evidențiat existența unui tell gumelnițean de mici dimensiuni, suprapus de un cimitir datat pe baza a două monede în sec. al XVIII-lea. Complexitatea stratigrafiei, dar mai ales inventarul Gr.2, impune inițierea unor cercetări arheologice sistematice.

Note

- 1) Gh. Diaconu, Așezarea și necropola de la Gherăseni-Buzău (Noi dovezi despre persistența populației autohtone de la Dunărea de Jos), SCIVA, 24, 4, 1977, p. 431-457; E.M. Constantinescu, L. Grigoraș, Cercetările arheologice de la Gherăseni-Grindul Cremenea (campaniile 2002-2003), Mousaios, IX, 2004, p. 9-14. Rapoartele ultimelor campanii (2007-2008) nu au fost publicate.

2) V. Drâmbocianu, Șantierul arheologic Sudiți 1971 - jurnal de șantier, Arhiva Muzeului Județean Buzău.

3) În același jurnal de șantier sunt amintite ca provenind de pe Movila Cremenea două fragmente ceramice, unul liniar și un altul Boian. În urma cercetărilor recente nu am identificat astfel de materiale.

Informații suplimentare online

[Raportul 5943 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
